

SOLEA

**Iisalmi
Jyväskylä
Kuopio
Mikkeli
Rautalampi
Varkaus**

4. vuosikerta

N:o 5 - Lokakuu 2005

Ortodoksinen
seurakuntalehti

Ilari Postari oli onnellinen kalamies kuutosseurakuntien Lemmenjoen vaelluksella.

Kala- ja muuta onnea Lemmenjoella

Vaeltajan oli helppo lumoutua Lemmenjoesta.

Kuutosseurakunnat järjestivät kolmatta kertaa kesävaelluksen Lappiin. Vaellus suuntautui Lemmenjoelle ja kesti viikon heinäkuun lopulla.

Ortodoksisen Pappien Liiton väen Sortavalan-vierailuun kuului myös käynti sankarihaudoilla.

Suomalaispavit sankoin joukoin Sortavalassa

Ortodoksisen Pappien Liitto viettää tänä vuonna 80-vuotisjuhla-vuottaan. Yhtenä ohjelmana vuoden sisällä oli papiston matka Sortavalaan syyskuun lopussa. Matkaan lähdettiin Joensuusta apostoli Johannes Teologin päivän liturgian jälkeen.

Sortavalassa ei varmaan kovin usein ennen sotiakaan ole ollut niin runsasta ortodoksispappien joukkoa kuin oli nyt. Meitä oli noin kaiken kaikkiaan 40 henkeä. Joukossa oli papiston vaimoja ja muutama maallikko.

Saavuimme kaupunkiin illan suussa ja menimme heti kirkkoon, jossa oli menossa ristinjuhlan vigilia. Siinä saimme heti tuntuman siihen, kuinka kalenterin ero näkyi juhlien vietossa. Meillähän juhlasta oli jo kulunut 13 päivää.

Kirkko oli täynnä kaikenikäistä kirkkokansaa. Ei siis voi sanoa, että vain vanukset käyvät kirkossa siellä.

Kuoro lauloi hyvin ja laulajat olivat nuoria hyvääänisiä naisia ja miehiä. Uusi kuoronjohtaja on saanut paljon aikaa muutamassa vuodessa.

Illallisella saimme vieraaksemme sekä paikallisen papiston että kuoron. Saimme kuulla muutaman kaulun kansanlaulun ja pari hyvää esitystä myös suomenkielisinä.

Illan ohjelmassa oli yhden Sortavalan seminaarissa oppinsa saaneen isän, isä Toivo Palviaisen haastattelu virtuaalisesti toteutettuna. Hän kertoi ajasta, jolloin Ilomantsin poika aloitti opiskelunsa Sortavalassa ennen sodan syttymistä. Sortavalan pappisseminaarin opiskelijoitahan ei enää montakaan joukossamme olekaan.

Aamulla liturgiassa kirkko oli miltei täynnä väkeä, myös nuoria ihmisiä. Se jopa ihmetytti minua, sillä olihan arkiaamu. Olivatko ihmisiä

set vapaalla vai muuten poissa töistä? Se ei minulle selvinnyt.

Palveluksen jälkeen arkkipiispa Leo kertoi kirkkokansalle, miksi kirkossa oli niin paljon suomalaista papistoa paikalla.

Varmaankin osalle ihmisistä jäi epäselväksi miksi suomalaiset olivat 80 vuotta sitten tulleet perustamaan Sortavalaan Ortodoksisen Pappien Liittoa. Paikallinen väestöhän ei tunne historiaa kovinkaan hyvin. Heillehän Sortavala on aina ollut venäläinen kaupunki.

Kävimme suomalaisten sotilaiden sankarihaudalla toimittamassa litanian. Hautausmaa on nyt siistissä kunnossa ja siellähän on jo pitkään ollut jyhkeä kiviristi muistomerkkinä.

Vaikuttavaa oli päästä kirkkokunnan entisen päärakennuksen juhlasaliin, missä saimme kuulla tutkija Juha Riikosen esitelmän Suomen ortodoksisen kirkon historiaa.

Kotimatalla pysähdyimme vielä Sortavalan vanhalla hautaus-

maalla, jossa toimitimme litanian rovasti Sergei Okulovin ja hänen perheenjäseniensä haudalla.

Matka oli mieleenpainuva kokemus. Saimme myös nähdä seminaarin käytössä olleen apostoli Johannes Teologin kirkon, joka tänä päivänä on kastekirkko.

Tuntui hyvältä huomata kuinka Sortavalassa kirkot olivat nyt kohtuullisen hyvässä kunnossa ja palveluksissa oli paljon ihmisiä. Elämä rajan takana on siis hiljalleen kirkonkin piirissä elpynyt ja voimistunut. Taloudellinen tilanne on myös kohentunut jonkin verran kun kirkot on saatu kuntoon.

Työtä toki on edelleenkin mutta eihän työ koskaan lopu vaan se vaatii aina meitä ihmisiä kaikkialla tekijöiksi ja asioitten hoitajiksi.

Työtä toki on edelleenkin mutta eihän työ koskaan lopu vaan se vaatii aina meitä ihmisiä kaikkialla tekijöiksi ja asioitten hoitajiksi.

maalla, jossa toimitimme litanian rovasti Sergei Okulovin ja hänen perheenjäseniensä haudalla.

Matka oli mieleenpainuva kokemus. Saimme myös nähdä seminaarin käytössä olleen apostoli Johannes Teologin kirkon, joka tänä päivänä on kastekirkko.

Tuntui hyvältä huomata kuinka Sortavalassa kirkot olivat nyt kohtuullisen hyvässä kunnossa ja palveluksissa oli paljon ihmisiä. Elämä rajan takana on siis hiljalleen kirkonkin piirissä elpynyt ja voimistunut. Taloudellinen tilanne on myös kohentunut jonkin verran kun kirkot on saatu kuntoon.

Työtä toki on edelleenkin mutta eihän työ koskaan lopu vaan se vaatii aina meitä ihmisiä kaikkialla tekijöiksi ja asioitten hoitajiksi.

ISÄ MIKKO KÄRKI

Sortavalassa ei varmaankaan usein ole ollut niin runsasta ortodoksispappien joukkoa kuin oli nyt.

Arkkipiispa Leolle ansiomitali

Suomen Sotaveteraaniliitto ry palkitsi arkkipiispa Leon ansiomitalilla tunnustuksena ja kiitoksena merkittävästä toiminnasta sotaveteraanityön päämäärien hyväksi.

Kiitospuheessaan Arkkipiispa Leo korosti liiton tekevän ansiokasta työtä sotiemme veteraanien keskuudessa.

Hän ilmaisi ilonsa siitä, että suomalainen yhteiskunta on oppinut kunnioittamaan ja arvostamaan sitä työtä, jota järjestö tekee sotaveteraanijoukon keskuudessa.

Työ on erityisen tärkeää ja monet tarvitseva apua ja tukea myös siksi, että sotaveteraanien keski-ikä on jo 84 vuotta.

Kirja hukassa? Sukella nettiin!

Internetissä osoitteessa www.ortodoksi.net on avattu suomenkielisen ortodoksisen kirjallisuuden luettelo.

Ortodoksisessa nettibiografiassa luetteloidaan jatkossa mahdollisuksien mukaan kaikki suomenkielillä julkaistu ortodoksinen kirjallisuus vuodesta 1920 alkaen eli Suomen ortodoksisen kirkkokunnan itsenäisyyden alusta alkaen.

Tällä hetkellä luettelossa on jo yli 600 teosta, joista sinne on merkitty kirjoittaja tai toimittaja, teoksen nimi, nimen täydennys, painovuosi, julkaisija, ISBN-numero ja joitain lisätietoja. Luetteloon laitetaan niin ortodoksinen kirkollinen, uskonnollinen kirjallisuus kuin myös selvästi ortodoksinen romaani- ja runokirjallisuus.

Luettelosta puuttuvat toistaiseksi ortodoksiset aikakauslehdet tai aikakauskirjat sekä eri järjestöjen vuosikirjat. Myös erilaiset rukouskirjat ja mahdollisuuksien mukaan myös nuottikirjat laitetaan luetteloon.

Luettelo julkaisee yksityisten henkilöiden ylläpitämä Ortodoksi.net/Pyykkö-Net sivuillaan ja sitä täydennetään koko ajan. Luettelon täydentämiseen voivat osallistua Internetissä kaikki ko. luettelon käyttäjät.

Luettelo löytyy osoitteesta:

http://www.ortodoksi.net/ortodoksinen_kirjallisuus/ortodoksinen_kirjallisuus.htm

JYVÄSKYLÄN
ORTODOKSINEN
SEURAKUNTA
Rajakatu 39, 40200 Jyväskylä
p. (014) 332 92 00
e-mail: jyvaskyla@ort.fi

JUMALANPALVELUKSET
Ylösnousemuksen kirkko,
Rajakatu 39, Jyväskylä
Säännölliset palvelukset:
Lauantaisin vigilia klo 18,
sunnuntaisin liturgia klo 10 ja
keskiviikkoisin ehtoopalvelus
klo 17.30. Palvelukset muina
aikoina ja juhlina: Pe 21.10. klo
18 parastaasi (vainajien muistelu).
La 22.10. klo 9 liturgia (vainajien muistelu).
Pe 4.11. klo 18 juhlavigilia (Karjalan valistajat).
La 5.11. klo 9.30 litania Karjalaan jääneiden muistokivellä vanhalla hautausmaalla, klo 10 juhlaliturgia, kirkkokahvit juhlasalissa. Su 6.11. klo 10 liturgia kirkkoslaavin ja suomen kielellä. La 12.11. klo 9 englanninkielinen liturgia. Su 20.11. klo 18 juhlavigilia (Neitsyt Marian temppeleinkäynti). La 3.12. klo 9 liturgia kirkkoslaavin ja suomen kielellä. Ma 5.12. klo 18 juhlavigilia (pyhä Nikolaos). Ti 6.12. klo 10 juhlaliturgia (itsenäisyyspäivä ja pyhä Nikolaos). La 24.12. klo 16 suuri ehtoönjälkeinen palvelus (Kristuksen syntymä).

Karstulan tsasouna
La 24.12. klo 10 liturgia
(Kristuksen syntymän aatto)

Saarjärven tsasouna
La 12.11. klo 9 liturgia. Su
11.12. klo 10 liturgia. La 24.12.
klo 13 suuri ehtoopalvelus
(Kristuksen syntymä)

Suolahden tsasouna
Ma 7.11. klo 18 ehtoopalvelus ja litania Karjalaan jääneiden muistokivellä, toimittaa piispa Arseni ja papisto, klo 19.15 praasniekkajuhla ev.lut. srk-talolla. Ti 8.11. klo 9 vedenpyhitys ja juhlaliturgia, toimittaa piispa Arseni ja papisto. Su 18.12. klo 10 liturgia. La 24.12. klo 14 suuri ehtoopalvelus (Kristuksen syntymä).

Viitasaaren tsasouna
Su 20.11. klo 10 liturgia ja karjalaisten juhla ev.lut. srk-talolla. La 24.12. klo 9.30 liturgia (Kristuksen syntymän aatto).

Äänekosken tsasouna
Su 13.11. klo 10 liturgia. La
17.12. klo 9 liturgia. La 24.12.
klo 12 suuri ehtoopalvelus
(Kristuksen syntymä).

Lievestuoreen rukoushuone
Su 6.11. klo 10 liturgia. Ma 26.12.
klo 10 juhlaliturgia (II joulupäivä).

PALVELUSLISTAJATKUU
SIVUNOIKEASSA LAIDASSA
JUMALANPALVELUSLISTA
JATKUU....

Jyväskylän seurakunta

Sairastava omainen seurakunta-avun piiriin

Tänä syksynä olemme täällä Rajakadulla pohtineet sitä, kuinka entistä paremmin tulla toinen toistemme palvelijoiksi. Aivan erityisesti olemme huolissamme sairastavien vanhusten ja yksinäisten puolesta. Toivomme että he eivät jäisi sairastuoteella maassaan tai yksin eläessään vaille kaipaamansa hengellistä tukea ja apua.

Haluamme jatkossa tavoittaa jokaisen apua ja seuraa kaipaavan seurakuntalaisen. Tämä työ ei ole ainoastaan työntekijöiden vastuulla vaan kirkko kutsuu meitä jokaisista tähän työhön.

Eräs aikamme uusmartyyreista, äiti Maria Skobtsova, eli lähimmäisiä varten ja antoi hengellistä opetusta.

Äiti Maria: *“Viimeisellä tuomolla meiltä ei kysytä, onnistuimmeko askeettisissa harjoituksissa, vaan ruokimmeko nälkäiset, vaatetimmeko alastomat, kävimmekö katsomassa sairaita ja vangittuja.*

Tätä meiltä kysytään. Jokaisesta köyhästä, nälkäisestä ja vangitusta Vapahtaja sanoo: Minä olin nälkäinen ja janoinen. Minä oli sairas ja vankilassa”.

Kuulemme uutisista että monet vanhuksat tuntevat itsensä kovin yksinäisiksi eivätkä omat ortodoksiset vanhuksemme luonnollisesti tee tässä poikkeusta.

Monet heistä ovat Karjalan evakkoja ja usein perheidensä ainoita ortodokseja. Kynnys soittaa vieraseen kirkkoon voi näillä omaisilla olla varsin korkea, mutta se on ainoa keino kuinka voimme tavoittaa sairastavia.

Sairaalat ja hoitokodit eivät potilastietosuojaan nojaten enää luovuta tietoja potilaista ja niinpä lähimmäiset ovat tässä avainasemassa.

Tästä syksystä lähtien yritämme tavoittaa sairastuoteissa makaavat ortodoksit, jotka tämän avun piiriin haluavat tulla.

Haluamme toteuttaa tätä lähim-

mäisen palvelemisen työtä, sitä työtä, johon evankeliumi meidät kutsuu. Tähän laupeuden työhön pyydämme mukaan omia seurakuntalaisia

Papiston tehtävänä on tuoda sairastaville ehtoollista ja toimittavaa palveluksia sairastuoteen äärellä tai vaikka ottaa vastaan synnintunnustuksia.

Maallikot voivat puolestaan toimia ystävänä, myötäkulkijana ja kuulevana korvana.

Tervetuloa mukaan tähän ystäväläisyyteen! Toivomme nyt yhteydenottoja sekä sairastavien omaisilta että vapaaehtoistyöhön halua-vilta. Yhteyttä voi ottaa seurakunnan suoraan papeille tai seurakunnan kansliaan.

(Matteus 24:45): Silloin hän vastaa heille: ‘Totisesti: kaiken, minkä te olette jättäneet tekemättä yhdelle näistä vähäisimmistä, sen te olette jättäneet tekemättä minulle.’

ISÄ MATTI

Asteris-kuoro toivoo mukaan lisää laulajia.

Tule mukaan kuoroon, pääset radioon!

Jyväskylässä on pitkän tauon jälkeen alkanut kouluikäisille tarkoitettu nuorten kuoro, joka on nimeltään Asteris. Nimi tulee kreikan kielestä sanasta ja tarkoittaa tähteä.

Kuorossa on tällä hetkellä viisi innokasta ja taitavaa laulajaa. Kuoro laulaa etupäässä kirkko- ja hengellisiä lauluja.

Asteriskuorolaiset laulavat muun muassa joulukuussa radioitavassa liturgiassa, Nikolaos-juhlassa ja perhetapahtumassa 30. lokakuuta.

Joukkoon mahtuu lisää kirkkolaulusta kiinnostuneita nuoria. Harjoittelemme keskiviikkoisin klo 16.30 seurakunnan juhlasalissa. Kuoroa vetää kanttori Marja-Leena Kugler. Tervetuloa uudet laulajat!

Lokakuuisena keskiviikkoiltana seurakunnan luottamushenkilöitä kokoontui omaan foorumiinsa pohtimaan seurakunnallisen luottamushenkilön roolia ja panosta. Keskustelu oli runsasta. Todettiin, että luottamushenkilöt pitäisi saada tiiviimmin osallistumaan koko seurakuntaelämään, ei vain luottamustoimen hoitoon.

Muualla

Ti 25.10. klo 19 Pihtiputaan tiistaiseura Göta Jonnisella Muurasjärvellä. Ti 29.11. klo 10 liturgia Pihtiputaalla Valorinteen kerhohuoneessa. Koululaiset mukaan!

Koronis-kuoro laulaa vigiliassa ja liturgiassa kirkossa 10.-11.12.

Linja-autokuljetus Jyväskylän Ylösnousemuksen kirkolta Suolahden praasniekkaan ma 7.11. klo 17.00. Matkan hinta 10 €. Ilmoittautuminen virastoon p. 014-332 92 00.

JYVÄSKYLÄN TIISTAISEURA

Tiistaina 25.10. klo 18 toimittaja, kirjailija Aino Suhola esitelmöi aiheesta “Että minä menisin ja eläisin”.

Maanantaina 7.11. osallistumme Mikaelin praasniekkaan Suolahdessa, kuljetus kirkon pihasta klo 17.

Ti 22.11. klo 18 isä Matti puhuu avioliiton teologiasta.

Ti 13.12. klo 18 isä Arton esitelmä. Tilaisuudet teetarjoiluineen ovat seurakunnan juhlasalissa ja niihin ovat kaikki tervetulleita.

JYVÄSKYLÄN SEUDUN SUOJÄRVELÄISET

To 20.10. tarinalta vanhassa salissa klo 18, katsotaan dokumenttielokuva Karjalan ortodoksievakoista.

La 5.11. Karjalan valistajien praasniekka kirkolla.

La 10.12. pikkujoulut, aika ja paikka ilmoitetaan myöhemmin erikseen. Lämpimästi tervetuloa mukaan toimintaamme!

PUUHAKAS PERHEPÄIVÄ

sunnuntaina 30.10. Liturgia kirkossa klo 10 jonka jälkeen ruokailu juhlasalissa. Uusi lastenkuoro laulaa ja nuoret esiintyvät. Esitysten jälkeen pajoja, joissa perheet yhdessä voivat askarrella eri materiaaleista.

Lämpimästi tervetuloa!

Järj. nuorisotyötoimikunta

JYVÄSKYLÄN ILMOITUKSIA LISÄÄ SIVULLA 12

Arkkipiispa Leon vieraiden joukossa oli lapsia enäjältä, Virosta, Ukrainasta, Venäjän-Karjalasta, Eritreasta ja Sudanista.

Arkkipiispan kotona kävi harvinaisia vieraita

Männistön ja Linnanpellon koulujen maahanmuuttaja oppilaat saivat kutsun arkkipiispa Leon kotiin.

Lasten ja uskonnonopettajien lisäksi vierailuun osallistui koulujen rehtorit sekä koulujen suomen kielen opettaja, koska kirkon ja koulun välinen yhteistyö koetaan tärkeäksi.

Vierailu on konkreettisesti värikäs. Lapsia oli Venäjältä, Virosta, Ukrainasta, Venäjän-Karjalasta, Eritreasta ja Sudanista.

Suurin osa heistä tapasi kirkon päämiehen ensimmäistä kertaa. Arkkipiispan kotiin meno jännitti hieman. Koululaiset saivat saman kohtelun kuin kaikki vieraat arkkipiispan talossa. Mehu tarjottiin kuohuviinilaseista. Ei mitään paperimuki-meininkiä!

On etuoikeutettua olla ortodoksi maahanmuuttaja Kuopiossa. Kuka tahansa ei saakaan kutsua arkkipiispan asuntoon. Lapsat ymmärsivät sen ja pohtivat jo etukäteen millaisissa vaatteissa olisi sopivaa lähteä kylään.

”Jos farkuissa on reikiä”, ne eivät ole hyvät, totesi Ivan Happonen.

Kielimuurin vuoksi arkkipiispan kysymykset ja kertomukset taisivat jäädä hieman hämäräksi joillekin. Syksyllä koulunsa aloittaneet lapset eivät osaa kuin muutaman sanan suomea. Osa maahanmuuttaja oppilaista pystyy jo opiskelemaan yleisopetuksessa yläkoulun puo-

lella.

Silmät pyörivät kuitenkin vilkkaasti ja lapsi-vieraat keräsivät elämyksiä myös katselemalla.

Lasten korvat poimivat arkkipiispan kerronnasta erilaisia asioita kuin meidän aikuisten. Monet muistivat jälkeensä, että arkkipiispalla on Mersu-merkinen auto.

Eräät nauroivat piispan sienien kuivatushommia. Keittiöön syntyneen kuumuuden vuoksi paloauto oli tullut pihalle todistamaan että sienet olivat rutkuvia.

Kaikille oli jäänyt mieleen elämyksellisesti arkkipiispan virka-asunto. Jokainen haastattelemani lapsi sanoi, että se oli hieno ja siisti. Vierailun lopuksi lapset saivat tutustua vielä arkkipiispan kotikirkkoon.

Maahanmuuttajat ja kirkko

Syyskuun Kseniapiirissä luennoinut piispa Arseni kertoi kirkkokunnan tämän hetkisestä maahanmuuttajiin kohdistuvista suunnitelmista, joita hän oli esitellyt piispainkokouksessa. Työn koordinointi on tarpeellista.

Valtaosa Suomeen muuttaneista ortodokseista tulee entisen Neuvostoliiton alueelta. Tulijoiden uskonnollinen tietous on puutteellista. Useat maahanmuuttajat orientoituvat kirkkoon vasta uudessa kotimaassaan.

Tiedon saanti omalla kielellä olisi tarpeellista. Sitä varten on suunnitteilla liturgia-kirja, johon tulee tekstitys kolmella kielellä: suomeksi, venäjäksi ja slaaviksi.

Perusopetusta tarvittaisiin kaikille maahanmuuttajille. Vain ani harvassa maassa on kattava uskonnonopetus peruskoulussa, siksi maahanmuuttajille pitää laatia oma koulutusohjelma. Valamosa toteutetaan syksyllä maahanmuuttajille tarkoitettu kurssi, jota tukee Opetusministeriö.

Piispa muistutti, etteivät ulkomaalaiset ole ainaisia maahanmuuttajia. Sitä ennen heille on jaettava tietoa uskonnosta sekä Suomen ortodoksisen kirkon käytännöistä. Olemme muun muassa maailman ainoa vähemmistökirko, jolla on näin kattavat valtiolliset oikeudet.

Hallinnonuudistuksen myötä hiippakuntien rooli korostuu. Hiippakuntiin pitää saada koulutettuja vastuhenkilöitä maahanmuuttajien tarpeita ajatellen.

Ortodoksisen kirkon väkiluku on kasvanut tasaisesti. Kuopion seurakunnan oppilasmäärä on myös kasvanut toisin kuin oppilasmäärät yleensä. Oma arvio on, että maahanmuuttajia on tällä hetkellä noin 15 prosenttia oppilaista.

SIRPA OKULOV

kosen kanssa, kaikkia vanhoja perinteitä noudattaen. Uusi kello on jo tehtävässään julistamassa palveluksista.

Tällä hetkellä Pentikäinen valmis-

taa pronssista tsasounakellosarjaa, joka valetaan taidekäsityönä. Kelloja saa myös yksittäiskappaleina omien tekstien ja kirkollisten kuvien mukaan.

Petri Iltola kokeilee kelloja.

Jyväskylän kirkkoon uusi kirkonkello

Ylösousemuksen kirkko Jyväskylässä sai uuden kirkonkellon. Vanhan, paljon palvelleen, Karjalasta peräisin olevan kirkonkellon murruttua tilalle valettiin uusi kello.

Vanha kello museoitettiin ja taiteilija Heikki Pentikäinen teki tarkan toiston alkuperäisestä kellosta.

Kello valettiin piipronssista, jota kautta aikojen on käytetty pohjoisissa kirkonkelloissa. Valu toteutettiin yhteistyössä mestari Erkki Liuk-

Antti Räsänen tuuraa Kuopiossa lapsi- ja nuorisotyöntekijä Piritta Jetsua.

Ain' laulain' työtäs tee

Kuopion seurakunnassa aloitti lapsi- ja nuorisotyöntekijän sijaisena Antti Räsänen.

Antti on koulutukseltaan kanttori. Hänellä on takanaan erityispedagogiikan opintoja ja hän on työskennellyt erityisluokanopettajana pääkaupunkiseudulla.

Laulaminen itse asiassa teki Antista ortodoksin. Helsingin työvuotena muuan kaveri houkutteli hänet kuorokeikoille – sitä tietä Antista tuli Uspenskin katedraalin innokas kuorolainen.

Eikä aikaakaan, kun hän huomasi vaihtaneensa kokonaan opinto-

jensa suuntaa kanttoriksi.

Vapaa-aikanaan Antti tekee kanttorin keikkoja sekä harrastaa ammuntaa. Ammunnessa hän on kilpaillut jopa MM-tasolla.

Seurakunnan lapsi- ja nuorisotyöntekijä Piritta Jetsu lähti myös täydentämään lukujaan. Opintovapaallaan hän opiskelee Tampereen yliopistossa sosiaaliajaa.

- On hyvä tulla jatkamaan Piritan arvokasta työtä seurakunnassa. Päiväkerhossa jatkamme edeltäjiemme linjoilla ja nuorisopuolelle pyrimme vakiinnuttamaan nuorisokuoron.

Stipendiaatti lähti Lappiin

Rautalampilainen Veera Mäkirinta sai viime keväänä ortodoksisen kirkollishallituksen stipendin menestyksestä ylioppilaskirjoitusten reaalikokeissa.

Veera valitsi reaalisia ortodoksisen uskonnon kysymykset sen vuoksi, että uskontoa hänen ei tarvinnut erityisesti pöntätä.

- Itse asiassa kysymys Pyhän Kolminaisuuden ikonista oli sellainen, että sitä käsitellään varmasti ehkä jossain uskonnon syventävillä kursseilla, Veera sanoo.

Rautalammin lukiossa ei ollut mahdollista käydä ortodoksisen uskonnon syventäviä kursseja, mutta Veera tiesi ikonivastauksen muuten. Ennen kirjoituksia hän kävi seurakuntien järjestämällä abien preppauskursseilla.

Tällä hetkellä Veera opiskelee Rovaniemellä Lapin yliopistossa kansainvälisiä suhteita.

Veeran ikuisti Emma Mäkinen.

Globaaleihin kysymyksiin hän innostui Uruguayan vaihto-oppilasvuotenaan.

Patriarkka Bartolomeos on kehottanut viettämään syyskuun ensimmäistä päivää luonnonsuojelun päivänä.

Sitä vietetään kirkkokunnassamme eri tavoin. Silinjärvellä isä Jyrki toimitti eläinten siunaamisen.

Tiia Savolaisen rotukissat olisivat leikkineet mielellään papin vihminen kanssa. Siunaamisessa muistutettiin, kuinka kaikista elollisista olennoista on pidettävä huolta. (kuva. Sirpa Okulov)

MIKKELIN
ORTODOKSINEN
SEURAKUNTA
Paavalinkatu 4, 50130 Mikkel
Puh./Fax (015) 213 352
Sähköposti: mikkeli@ort.fi

Virasto avoinna ti-to
klo 10-13.
Virkatodistus- ja
sukuselvitysesiasioissa
palvelee Kuopion
ortodoksinen seurakunnan
kanslia, p. (017) 2882 300

JUMALANPALVELUKSET

MIKKELIN KIRKKO
Paavalinkatu 4, 50130 MIKKE-
LI
MARRASKUU
Ke 2.11. klo 18 Ehtoopalvelus
La 5.11. klo 18 Vigilia
Su 6.11. klo 10 Liturgia
Ti 8.11. klo 9 Liturgia, Ylienkel
Mikaelin juhla
Ke 9.11. klo 18 Ehtoopalvelus
La 12.11. klo 18 Vigilia
Su 13.11. klo 10 Liturgia ja 12.30
seurakuntavaltuuston kokous
Ke 16.11. klo 18 Ehtoopalvelus
Su 20.11. klo 18 Vigilia
Ma 21.11. klo 9 Liturgia, N. Ma-
rian temppeliintuomisen juhla
Ke 23.11. klo 18 Ehtoopalvelus
La 26.11. klo 18 Vigilia
Ke 30.11. klo 18 Ehtoopalvelus
JOULUKUU
Ma 5.12. klo 18 Vigilia
Ti 6.12. klo 10 Liturgia, Pyhän
Nikolaoksen muisto- ja Suo-
men itsenäisyyden juhla
La 10.12. klo 18 Vigilia
Su 11.12. klo 10 Liturgia
Ke 14.12. klo 18 Ehtoopalvelus
To 15.12. klo 19 Seurakunnan
kuorojen joulun sävelhartaus
La 17.12. klo 18 Vigilia
Ke 21.12. klo 18 Ehtoopalvelus
Pe 23.12. klo 18 Kuninkaalliset
hetket
La 24.12. klo 16 Jouluaaton
ehtoopalvelus
Su 25.12. klo 8 Joulun aamu-
palvelus ja liturgia
Ke 28.12. klo 18 Ehtoopalvelus
La 31.12. klo 18 Uudenvuoden
rukouspalvelus (radioidaan)
Su 1.1. klo 10 Liturgia

PIEKSAMÄEN KIRKKO
MARRASKUU
La 5.11. klo 10 Liturgia, Karja-
lan valistajien juhla
La 19.11. klo 18 Vigilia
Su 20.11. klo 10 Liturgia
JOULUKUU
La 3.12. klo 18 Vigilia
Su 4.12. klo 10 Liturgia
La 24.12. klo 14 Jouluaaton
ehtoopalvelus
Ma 26.12. klo 10 Liturgia, II
ioulupäivä

JUMALANPALVELUKSET
JATKUVAT
SIVUN OIKEASSA
LAIDASSA...

Mikkelin seurakunta

Uuden isän odotuksessa

Seurakunnassamme eletään uteliaan odotuksen aikaa. Lähes yhdeksän vuotta seurakuntamme hengellisenä isänä toiminut, kunnioitettu, rakastettu ja pidetty isä Markku Toivanen siirtyi maatuska Annikin kanssa elokuun lopussa Tampereelle.

Toivomme heille kaikkea hyvää

uusissa tehtävissä.

Vapautuneeseen virkaan oli kaksi hakijaa. Syyskuun neljäntenä päivänä, isä Timo Mäkirinnan johdolla suoritettiin vaalissa virkaan tuli valituksi isä Johannes Hätinen Vaasasta.

Koska mitään yllättävää ei vaa-
lin johdosta ole ilmaantunut,

saamme isä Johanneksen seura-
kuntaamme jo marraskuun alusta
alkaan. Toivomme hänet sydämel-
lisesti tervetulleeksi seurakuntaam-
me.

ISÄ PEKKA HIRVONEN

Riuttalanhovin perheleirillä tuli kavereita.

Matkapapeille uusi toimenkuva

Viikonvaihteessa 9. – 11.9.2005 Mikkelin ortodoksinen seurakunta järjesti seurakuntaleirin seurakuntalaisilleen sekä Mikkelin seudulla asuville venäläisille maahanmuuttajille.

Mikkelin Riuttalanhoviin koontui lähes 50 aktiivista leiriläistä, heistä noin neljännes maahanmuuttaneita venäläisiä. Tilaisuudessa olivat mukana myös KS Joensuun piispa Arseni sekä lahtelainen diakoni, isä Viktor Maksimovskiy sekä seurakunnan puolesta kanttori-diakoni, isä Pekka Hirvonen.

Ohjelmassa oli mukavan yhdessäolon ja yhteisten palvelusten lisäksi esitelmää ja keskustelua mm. aiheista 'Vähemmistönä enemmistön keskellä', 'Mitä odotat seurakunnalta?' sekä 'Pyhyys ja pyhitäminen'.

Hyväksi sekä leiriläisten että järjestäjien mielestä koettiin se, että mukana oli maahanmuuttajien lisäksi myös seurakuntalaisia ja osallistujien ikäjakama lapsista vaareihin ja mummoihin saakka.

Kielten erillisuus ei menoa haitannut ja monikielinen puheensorina täytti paikat ja tarvittaessa asiat tulkittiin, jos siihen oli aiheita.

Piispa Arseni toi puheenvuoroissaan esille kirkkomme aseman suomalaisessa yhteiskunnassa. Vaikka olemme jäsenmäärältään vähäinen joukko enemmistön keskellä, olemme vaikutusvallaltaan ja merkitykseltämme suuri kirkko myös Suomessa.

Kirkkomme näkyvyys yhteiskunnassamme on suuri ja myönteinen.

Kuitenkin omassa kirkossammekin on vähemmistöjä, etenkin kielelliset ryhmät. Suomalaisten ja ruotsalaisten joukkoon on viime vuosina tullut runsaasti muun muassa venäläisiä, kreikkalaisia, romanialaisia ja serbejä, joita meidän tulisi käyttäävissä olevin keinoin myös palvella, totesi piispa Arseni.

Suomen ortodoksinen kirkko on ikään kuin sateenvarjo, jonka alle kaikki kyllä hyvin mahtuvat.

Piispa Arsenin toive oli, että maahanmuuttajat kotoutuisivat mahdollisimman hyvin Suomeen ja samalla kaikki muistaisivat, että

maassamme on vallalla tietynlainen kirkollinen järjestys, jota ei ole tarkoituksenmukaista muuttaa jokaisen eri ryhmän mielen mukaiseksi.

Suomessa ei ole käytössä juliaanista kalenteria eikä palveluksissamme yleisesti käytetä kirkkoslaavia. Tarvittaessa voidaan toki palveluksia pitää slaavin ja venäjän kielellä ja näin palvella myös näitä ryhmiä siinä, missä kreikkalaisia tai romanialaisia tai muitakin kieliryhmiä.

Mikkelin seurakunnassa asuvia venäläisiä palvelee isä Viktor Maksimovskiy kerran kuukaudessa, kun hän tulee Lahdesta palvelemaan Mikkelisiin ja toimittamaan kirkkoslaavin ja venäjänkielellä jumalanpalveluksia.

Piispa Arseni ihmetteli viimeaikaisia Venäjän kirkon valtapyrkimyksiä Suomessa. Esimerkkinä hän toi esille myös se nurinkurisen tilanteen, jossa Venäjän kirkko ensin myönnettyään autokefalian Amerikan ortodoksiselle kirkolle, on samaan aikaan perustamassa omia seurakuntiaan samalle alueelle. Tämä on täysin käsittämätön tilanne piispa Arsenin mielestä, kun ei kunnioiteta edes omaa aiempaa päätöstä, toiselle kirkolle annettua autokefaliaa.

Piispa huomautti myös, että muualtakin kuin Venäjältä tulevat maahanmuuttajat tulee ottaa huomioon seurakunnissa. Muun muassa Kuopiossa on kiitettävästi otettu heti yhteys seudulle muuttaneisiin ortodokseihin ja näin madallettu kynnystä tulla kirkkoon ja rekisteröityä kirkon jäseneksi.

Piispa Arseni kaavaili maahanmuuttajatyöhön kolmiporaisuutta, jossa ensimmäisessä vaiheessa pyritään tehokkaaseen viestin viemiseen muuttajalle. Tässä olisivat apuna jo aikaisemmin muuttaneet seurakunnassa toimivat avainhenkilöt, joiden henkilökohtaisten yhteyksien ja suhteiden avulla saadaan kontaktit muuttajiin ja koottua ihmiset kirkon piiriin ja toimintaan.

Toisessa vaiheessa pitäisi aloittaa tehokas ja tarkoituksenmukainen opetustyö, jossa huomioidaan sekä kielen opetus että eritoten uskonnon opetus. Tähän toimin-

taan pitää liittyä mahdollisuus esim. slaavinkielisiin palveluksiin ja sielunhoitoon omalla äidinkielellä.

Kolmannessa vaiheessa niille, jotka ovat valmiita kotoutumaan ja hyväksymään Suomen ortodoksinen kirkon kirkollisen järjestyksen, tarjotaan kirkon jäsenyyttä. Tämän jälkeen he eivät enää olisikaan kirkollisessa mielessä maahanmuuttajia, vaan täysivaltaisia kirkon jäseniä, jotka osallistuvat mahdollisuuksiensa mukaan kaikkeen seurakunnan toimintaan.

Kirkkokunnan tavoite ei ole hankkia maahanmuuttajatyöhön pelkästään maahanmuuttajia, vaan työhön on löydettävä ja koulutettava myös suomalaisia ko. kieltä osaavia ihmisiä.

Heille suomalainen yhteiskunta ja sen lainalaisuudet ovat tuttuja ja eivätkä heitä ei rasita vanhan kotimaan järjestelmien mahdollisesti mukanaan tuomat ongelmat ja vaikeudet.

Aikaisemmin maahanmuuttaneissa ja täällä koulunsa käyneissä nuorissa onkin kirkolla potentiaalinen ryhmä, josta aktiivisesti pitää löytää oikeita henkilöitä opiskelemaan teologiaa ja aikanaan palvelemaan kirkkoa työntekijöinä.

Uutena ajatuksena kaikkien mietittäväksi isä Arseni esittikin, että nykyisessä, aikaisemmasta harvaan asutusta yhteiskunnasta paljon muuttuneesta järjestelmästä, ryhtyisimme pohtimaan matkapappien toimenkuvan radikaalia muuttamista palvelemaan esim. eri maahanmuuttajaryhmiä.

Mikkelin seurakunnan edustajat isä Pekka Hirvosen johdolla olivat iloisia seurakuntaleirin saamasta suosiosta ja lupasivat pohtia jatkoa tälle toiminnalle. Leirin tavoitteiksi asetetut tiedon jakaminen seurakunnasta, ortodoksisuudesta ja seurakunnan tarjoamista palveluksista sekä ihmisten tutustuttaminen, seurakuntaan liittymisen helpottaminen ja rekisteröitymisen edesauttaminen toteutuivat hyvin leirillä.

HANNU PYYKKÖNEN

JUMALANPALVELUSTEN JATKOA....

KANGASNIEMI
Su 27.11. klo 10 Liturgia, evl.
seurakuntatalon toisen kerroksen
toimitusluona

SYSMÄ
Su 18.12. klo 10 Liturgia,
Osuspankin alakerran
kokoushuone
Suomenkielinen keskustelu-
ryhmä torstaisin Mikkelin
ort. seurakuntasalissa.
Paavalink. 4,
klo 17. Keskusteluryhmän ve-
täjänä on Tiina Ojamo.
Venäjänkielinen seurakunta-
koulu la 5.1.1. klo 16
ort.seurakuntasalissa
Paavalinkatu 4 ja la 10.12. klo
18 ort.kirkossa. Seurakunta-
koulu pitää isä Viktor
Maksimovskiy Lahdesta.

**JOULUN
SANOMAA
SÄVELIN
SEURAKUNNAN
KUOROJEN
SÄVELHARTAU
MIKKELIN-
ORTODOKSISESSA
KIRKOSSA
TO 15.12.2005
KLO 19
TERVETULO!**

VENÄJÄNKIELINEN SEURAKUNTAKOULU

Tämän vuoden aikana on kirkkokunnassamme pyritty erikoisesti huomioimaan muista kulttuureista keskuuteemme tulleita. Niinpä yhteistyöseurakuntien, ns. kuutosten diakoniatoimikunnat järjestivät "maahanmuuttajien leiri" Pyhäkankaalla.

Mikkelin diakoniatoimikunta puolestaan järjesti seurakuntaleirin Riuttalanhoviissa ja nyt seurakunnassamme uutena toimintamuotona ovat Suomenkielinen keskusteluryhmä maahanmuuttajille sekä venäjänkielinen seurakuntakoulu. Suomenkielisen keskusteluryhmä kokoontuu torstaisin klo 17 ort.seurakuntasalissa Tiina Ojamon ohjauksessa Venäjänkielinen seurakuntakoulu kokoontuu kerran kuukaudessa ort. seurakuntasalissa. Ensimmäisen kerran se koontui la 8.10. ja seuraavan kerran la 5.11. klo 16, ja la 10.12. klo 18

TERVETULOJA YHDESSÄ
KESKUSTELEMAAN JA OP-
PIMAAN.

1. PH

JUMALANPALVELUKSET

RAUTALAMPI, pyhän Nikolaoksen kirkko: Pe 21.10.klo 18 parastaasi. La 22.10.klo 18 vigilia. Su 23.10.klo 10 liturgia ja litanian Karjalaan jääneiden paadella. La 29.10. klo 18 vigilia. Pe 4.11.klo 18 vigilia. La 5.11. klo 18 vigilia. Su 6.11.klo 10 liturgia. La 12.11. klo 18 vigilia. La 19.11.klo 18 vigilia. Su 20.11.klo 18 vigilia. Ma 21.11.klo 9 liturgia, koululaispalvelus. La 3.12.klo 17 rukoushetki. Ma 5.12. klo 18 vigilia. Ti 6.12. klo 10 liturgia ja itsenäisyyspäivän rukoushetki. La 17.12. klo 18 vigilia. La 24.12. klo 15 suuri ehtoopalvelus. Su 25.12. klo 9 aamupalvelus ja liturgia, Kristuksen syntymä.

SUONENJOKI, Kristuksen kirkastumisen tsasouna: La 26.11.klo 18 vigilia. Su 27.11.klo 10 liturgia. La 24.12. klo 13 suuri ehtoopalvelus. Ma 26.12.klo 10 liturgia.

SYVÄNNIEMI, pyhän ylienkeleli Mikaelin tsasouna: Ma 7.11. klo 18 vigilia. Ti 8.11.klo 10 vedenpyhitys ja liturgia, Mihailin päivä. Su 18.12. klo 10 liturgia.

TERVO, pyhän profeetta Eliaan tsasouna: La 22.10.klo 10 liturgia, Dimitrin lauantai. Su 13.11. klo 10 liturgia.

VESANTO, pyhän Johannes kastajan tsasouna: La 5.11. klo 10 liturgia, Karjalan valistajien juhla. Su 11.12. klo 10 liturgia.

KONNEVESI, srk.talon ryhmät: Su 4.12. klo 10 liturgia.

HANKASALMI, Aseman srk.koti: Su 30.10. klo 10 liturgia. Su 20.11.klo 10 liturgia.

Ryhdy puutarhuriksi – silloin voit tuntea olevasi yhtä luonnon kanssa: maasta tullut ja maahan menevä. Ihmisen luonnollinen tila Jumalan puutarhassa.

PRISCILLA

Rautalammin seurakunta

Hiljaa kai hyvä tulee?

Viime kesänä sain tehdä empiiristä tutkimusta liikennekäyttäytymisestä niin Karjalassa kuin Ruotsissakin. Uudet asiat idässä opetteluttavat ja harjaannus tuo lännessä varmuutta.

Siinä missä Karjalan kapeat ja mutkaiset tiet ajellaan pelottavalla vauhdilla, läntisessä naapurissa mennään olosuhteisiin nähden verkalleen ja toiset huomioon ottaen.

Tässäkin asiassa näyttäsi siltä, että me suomalaiset olemme kulttuurien todellisessa välimaastossa. Meille on toki yritetty opettaa kohteliasta ja sujuvaa liikennekäyttäytymistä, mutta hitaasti oppi perille menee.

Yksi asia on ainakin oppimatta. Seurakuntamme alueella kolmesakin paikassa joudumme ajamaan hautausmaalla kylillä ja maanteillä.

Jotain käsittämättömän itsekäs-

tä ja ajattelematonta meissä asuu. Harvoin me enää saamme vietyä saattoa läpi niin, etteikö se katkea tai joku kiirehdi autojen väliin.

Autokoulussa vielä kai opetetaan kunnioittamaan ja huomioimaan tämä erityinen kulkue. Kiire, omista oikeuksista kiinnipitäminen ja muutenkin itsekäs ajokulttuurimme näkyy liian usein.

Matka kirkosta tai tsasounasta on ainutkertainen hetki. Siihen eivät kuulu valojen läpsyttelyt, torven soittelu tai nyrkin puistamiset. Muutaman minuutin hiljentymisen ei kenellekään pahaa tekisi.

Kirkkomme hautauspalvelus on kaunis ja ihmistä hoitava toimitus. Me hyvästelemme vainajamme kirkossa ja lähdemme siirtämään omaistamme haudan lepoon. Hautausmaalla on toimituksen välitön jatke, osa samaa pyhää toimitusta.

Haudalla me vielä kuulemme saattolaulut ja litanian rukoukset.

Saatto tarvitsee oman pyhyytensä ja arvokkuutensa. Pieni viivästyksen hetki kiireessämme voisi olla aika ajatella kuoleman mahdollisuutta. Se tekisi kiireiselle vaeltajallekin hyvää!

Helppoa olisi sanoa, että ne nuoret ja kiireiset kuljettajat ovat pahimpia.

Lähes kolme vuosikymmentä hautausaatoissa matkanneena uskallan sanoa, että välinpitämättömyyttä ja typeryyttä riittää kaikkiin ikäluokkiin sukupuoleen katsomatta.

Tottahan on, ettemme me muutenkaan enää osaa kuolemaan luontevasti suhtautua. Jos kuolleeseen on vaikeaa suhtautua, voisi yrittää ajatella vaikka saattoväkeä ja heidän suruaan. Niin ja se kiireisinkin kulkija tarvitsee joskus sen hiljaisen saattonsa.

ISÄ TIMO MÄKIRINTA

Suonenjoen Karjala-Seura ry vietti näkyvästi 60-vuotisjuhlaansa Suonenjoella 2.10. Juhla alkoi liturgialla jonka toimitti KP arkkipiispa Leo. Päiväjuhla oli rakennettu näytelmämuotoon ja moni katsoja löysi palan omaan historiaansa. Kirkkokunnan tervehdyksen juhlaan toi arkkipiispa Leo.

Pikku Annin ensimmäinen ehtoollinen Koipiniemen pokrovan liturgiassa.

Rautalammin Koipiniemellä on vietetty Pokrovan pruasniekkaa lähes viiden vuosikymmenen ajan. Jo 50-luvulla alkanut perinne jatkuu edelleen. Koipiniemellä oli vajaan parin vuosikymmenen ajan pieni Pokrovan tsasouna, joka on sittemmin purettu. Nyt juhlaa vietetään lakkautetulla Koipiniemen koululla. Joka vuosi parikymmentä seurakuntalaista ja ystävää kokoontuu uskollisesti pruasniekan viettoon.

Lauantaina elokuun 6. päivänä vietettiin Suonenjoella tsasounan tempeljuhlaa. Liturgian ja hedelmiensiunauksen toimitti isä Pekka Jyrkinen kanttori Viktor Jetsun avustamana. Tapahtumaan liittyi myös Salme ja Väinö Jyrkisen 55-vuotishääpäivän vietto (5.8.). Juhlaa vietettiin alalissa yhdessä seurakuntaväen kanssa. Monia vuosia molemmille!

Kuvassa ovat Salme ja Väinö Jyrkinen sekä Terhi ja isä Pekka Jyrkinen.

RAUTALAMMIN ORTODOKSINEN SEURAKUNTA
Nikolaoksentie 1 B
77700 Rautalampi
puh/fax: (017) 2882 380
isä Timo Mäkirinta:
0500 371 057

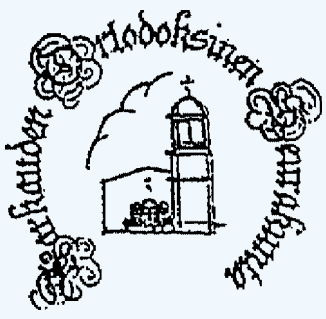
TIISTAISEUROJA
Suonenjoen Tiistaiseura: Ti 18.10. klo 13.00 tsasounan alalissa ja edelleen joka toinen tiistai.
Vesannon Tiistaiseura: Pe 21.10. klo 12.00 tsasounalla Rautalammin Tiistaiseura : Ti 25.10. klo 13.00 ja edelleen joka toinen tiistai.
Karttulan Kerahmo : To 27.10. klo 18.30 Syvänniemen tsasounalla.
Rautalammin Ikonipiiri: Ti 25.10. klo 17.30 srk.salissa

NIKOLAOS-KUORO
Nikolaos-kuoro kokoontuu keskiviikkoisin Syvänniemen tsasounalla klo 18.00. Jos olet kiinnostunut kuorolaulusta, niin ota yhteyttä kanttori Oiliin 0500-909 198.

NAISTENPIIRI
Ti 1.11.klo ja 13.12. 18.00 seurakuntasalissa. Tervetuloa !

PERHEPÄIVÄ RAUTALAMMILLA!
Su 6.11. vietämme perhepäivää Rautalammissa. Aloitamme liturgialla kirkossa klo 10.00 ja jatkamme päivää yhteisellä lounaalla srk.salissa. Lastenkaisijat ovat paikalla kerhotilassa ! Tilaisuus on maksuton!

KYLPYLÄREISSU FONTANELLAAN!
Joka syksyinen kylpylämatka järjestetään pe 18.11. Lähdemme klo 16.30 Rautalammin Matkahuollosta ja klo 16.50 Suonenjoen Matkakeskuksesta. Myös matkalta pääsee kyytiin!
Ilmoittautumiset virastoon 2882 380, Helenalle 040-5685840 tai isä Timolle 0500-371 057.

VARKAUDEN ORTODOKSINEN SEURAKUNTA
KIRKKOHERRANVIRASTO
avoinna ma. ke. pe klo 9 – 13
Relanderinkatu 5
78200 VARKAUS
Puh. ja tekekopio
(017)–2 882 360
Sähköposti: varkaus@ort.fi
Kirkkoherra: Martti Päivinen,
rovasti
Vattuvuorenkatu 21 A 1 78200
VARKAUS
p. työ: (017) 2 882 360, koti:
(017) 2 882 361,
matkapuh.: +358 505 992 692.
martti.paivinen@ort.fi

Kanttori:
Jouko Parviainen,
Linjurinkatu 4 as. 5
78200 VARKAUS
p. työ: (017) 2 882 360,
koti: (017) 2 882 362
Uskonnonopettaja:
Tommi Kallinen, pastori
+358 400 627 595.

Pyhäköt:
Varkauden kirkko: Relanderin-
katu 5, Pyhitetty Kristuksen
Taivaaseenastumisen juhlan
muistolle.
Isännöitsijä: avoinna
Vahtimestari: avoinna
Leppävuiran rukoushuone:
Rinnetie 9, Pyhitetty Pyhien
Karjalan valistajien muistolle
isännöitsijä: avoinna
Vahtimestari: avoinna
Savonlinnan rukoushuone:
Erkonkatu 11, Pyhitetty Pro-
feetta Sakariaan ja Vanhurskaan
Elisabetin muistolle.
Isännöitsijä: Kaija Romppanen,
puh. 050–3 828 286
Vahtimestari: avoinna

Kirkkokuorot
VARKAUDEN
KIRKKOKUORO
**Kuoroharjoitukset tiistaisin
klo 18.** srk.-salissa seuraavasti:
LOKAKUU 2005: 18. 10.; 25. 10.
MARRASKUU 2005: 1. 11.; 8.
11.; 15. 11.; 29. 11.
JOUULUKUU 2005: 8. 12.; 13.
12.;
Harjoitusten lisäksi **kuorolaiset
osallistuvat toimitettaviin ju-
malanpalveluksiin Varkaudes-
sa ja Leppävuiralla.**
SAVONLINNAN
KIRKKOKUORO
**Kuoroharjoitukset keskiviik-
koisin klo 17.30** srk.-salissa
seuraavasti:
LOKAKUU 2005: 19. 10.
MARRASKUU 2005: 9. 11.; 23.
11.;
JOUULUKUU 2005: 7. 12.;
Harjoitusten lisäksi **kuorolaiset
osallistuvat toimitettaviin ju-
malanpalveluksiin.**

Praasniekkaretki Karjalan
valistajien juhlaan Leppävuir-
ralle la. 5.11. Juhlan jälkeen
vietämme mukavan iltapäivän
Vesileppiksessä. Lähtö Sa-
vonlinnasta Linja-auto-
asemalta klo 8. Bussi py-
sähtyy Varkaudessa klo 9.15.
ort. kirkolla. Paluu n. klo 17.
Matkan hinta aikuisilta 10 €,
lapset 7 €, sisältää matkan ja
Vesileppiksen lipun.
Ilmoittaudu 31. 10. mennessä
Virastoon puh. 017-2 882 360

Varkauden seurakunta

Kohtaanko lähimmäisen?

Jokainen päivä on vaellusta lähimmäistemme kanssa elämän tiellä.

Matka on pitkä ja joskus vaikea. Tarvitsemme paikan, jossa saamme levähtää, koota voimia ja virkistyttyä, jatkaaksemme matkaa. Tarkkaillessamme matkatovereitamme havaitsemme kiireisen elämänrytmin painaneen omat merkkinsä heidän kasvoilleen. Näyttää siltä, kuin valo ja aurinko

olisi kadonnut ja pimeys sulki heidät syleilynsä.

Kuitenkin jokaiselle on annettu löytämisen ja onnistumisen mahdollisuus. Pyhä kirkkoisä Gregorios Naziansilainen opettaa meitä tukemaan ja auttamaan ahdingossa olevia, lohduttamaan surevia.

Meiltä vaaditaan rohkeutta toteuttaa Jumalan tahtoa lähimmäistemme keskuudessa suoritettavassa palvelutehtävässä. Kristus ope-

tuksessaan kehottaa meitä: ... Ole rohkea! ... ” ... älä pelkää, sillä Minä olen sinun kanssasi joka päivä maailman loppuun asti”.

On muistettava, ettei kukaan meistä ole pettynyt, sillä kärsivällisyydessä ja nöyryydessä vaeltaville eräs ovi aina avataan.

ISÄ MARTTI

Lähdetään pyhiin

Mitä yhtäläisyyttä on pyhiinvaelluksella ja oikealla lautasmallilla ruokavalioissa? Pyöriivätkö vitamiinit ja rasvahapot mielessäsi? Stressaanutko, kun koostat aterioita? Onko ylipaino ainainen huolenaihe? Miksi kroppa ja mieli voivat pahoin?

Lähde pyhiinvaellukselle. Ota vain tarpeellinen mukaan ja oikea mieliala tarkoituksena pysähtymisen ja mielen inventaario.

Pyhiinvaelluksen voi toteuttaa näinkin. Mutta se voi olla myös tutkimusmatka omaan hengelliseen tilaan, selkeyden etsimistä, ylimääräisen poisheittämistä. Pysähtymistä. Matka jolla oivaltaa: näin voi elää, näin pitäisi elää.

Se paikka voi olla vaikka jossain kaukana suuren meren rannalla, jossa aallot raskaasti huokaisten kohahtavat rannan hiekkään.

Jossa raunioiden keskelle on

pystytetty Pyhä paikka ja tila, joka kauneudellaan mykistää ja julistaa Jumalan kunniaa ja rakkautta.

Jossa ei kansallisuudella tai kielellä ole mitään merkitystä. On vain yksi rukous ja toinen toisemme Jumalan edessä.

Se paikka voi olla vaikka Konevitsan luostari, siellä kaukana, mutta niin lähellä. Opittavaa, opittavaa meillä on paljon. Mene ja katso!

TEKSTI JA KUVAT:
PIRJO RAITILA

Tie - uuden alku.

Varkauden seurakunta muisti Yrjö ja Helena Kettua työstä seurakunnan hyväksi.

VARKAUDEN ORTODOKSINEN LÄHETYSPIIRI

kokoontuu ortodoksisissa seurakuntasalissa keskimäärin kerran kuukaudessa.
Tule mukaan toimintaan! Kokoukset: 20. 10. ja 24. 11.
(Kysy piiriläisiltä Surunvälittely- ja Onnitelu – adresseja)

ORTODOKSIPIIRI

kokoontuu seurakuntasalissa torstaisin kuukauden viimeisellä kokouksella viikolla klo 18. Seuraavan kerran 24.11., 26.1., 23.2. Mukana isä Tommi Kallinen.

VARKAUDEN TIISTAISEURA VIRIKE

puh.johtaja Jouko Parviainen,
puh. työ: 017 – 2 882 360, koti: 017 – 2 882 362

Kokoontuu joka toinen viikko tiistaisin klo 13. srk.-salissa seuraavasti:
LOKAKUU 2005: 11. 10.; 25. 10. MARRASKUU 2005: 8. 11.; 22. 11. Poikkeuksellisista kokouksista ilmoitetaan Varkauden Lehden kirkollisissa ilmoituksissa

LEPPÄVUIRAN TIISTAISEURA

kokoontuu keskimäärin kerran kuukaudessa jäsenten kodeissa
Puh.johtaja: Marjukka Levy. puh. 017 – 5 542 529

LOKAKUU 2005: 18. 10. klo 14. Aulis Malmiojan kodissa
MARRASKUU 2005: 5. 11. klo 9. Rukoushuoneen praasniekan yhteydessä
JOUULUKUU 2005: Kokoukset

sesta ilmoitetaan myöhemmin paikallisissa lehdistä
Poikkeuksellisista kokouksista ilmoitetaan Soisalon Seutu-Lehden kirkollisissa ilmoituksissa

SORSAKOSKEN TIISTAISEURA

kokoontuu keskimäärin kerran kuukaudessa jäsenten kodeissa
Puh.johtaja: Silja Majuri, puh. 017 – 5 543 493 Kokouksista ilmoitetaan Soisalon Seutu-Lehden kirkollisissa ilmoituksissa

VILJOLAHDEN TIISTAISEURA

kokoontuu keskimäärin kerran kuukaudessa jäsenten kodeissa
Puh. johtaja: Lyydia Tuomela, puh. 017 – 588 153
Kokouksista ilmoitetaan Varkauden Lehden kirkollisissa ilmoituksissa

SAVONLINNAN TIISTAISEURA

Puh. johtaja: Helena Kettu, puh. 015 – 534 604 Kokoukset joka toinen viikko klo 17. srk.-salissa
LOKAKUU 2005: 18. 10. TM. Vladimir Sokratil; MARRASKUU 2005: 1. 11. Past. Tuomas Kallinen; 15. 11. K-M. Hartikainen; Kirkkomusiikki; 29. 11. Toim. Irma Loikkanen
JOUULUKUU 2005: 13. 12. Tiistaiseuran retki **Imatran tiistaiseuran** vieraaksi, ja syystoimintakauden päättäjät.
Muutoksista ilmoitetaan ITÄ-SAVO – lehden kirkollisissa ilmoituksissa

PAPINNIEMEN TIISTAISEURA

Ti 22.11. klo 18.30 Valamon kansanopisto. Rovasti Leo Iltolan luento: "Hyvä ja paha".
Ti 13.12. klo 18.30 Valamon kansanopisto. Seuran joulujuhla. Tervetuloa!

JUMALANPALVELUKSET:

VARKAUDEN KIRKKO
Relanderinkatu 5
LOKAKUU 2005: 21. 10. klo 18. Parastasis (Vainajien muisto); 22. 10. klo 9. Vainajien muistoliturgia; klo 18. Vigilia MARRASKUU 2005: 5. 11. klo 18. Vigilia; 6. 11. klo 10. Liturgia; 12. 11. klo 18. Vigilia; 19. 11. klo 18. Vigilia; 20. 11. klo 9.30 Liturgia (Reserviläisjärjestöjen kirkkopyhä);
JOUULUKUU 2005: 3. 12. klo 18. Vigilia; 4. 12. klo 10. Liturgia; 5. 12. klo 18. Vigilia; 6. 12. klo 9.30 Liturgia ja itsenäisyyspäivän rukouspalvelus; 24. 12. klo 16. Suuri Ehtoopalvelus; 25. 12. klo 8. Aamupalvelus ja Liturgia (Herramme Jeesuksen Kristuksen syntymän juhla); 31. 12. klo. 18. Ehtoopalvelus; klo 22. Uudenvuoden rukouspalvelus
TAMMIKUU 2006: 1. 1. klo. 10. Liturgia, (Kristuksen ympärileikkauksen muisto, Basileos Suuren muisto); 5. 1. klo 18. Vigilia; 6. 1. klo 10. Liturgia ja Suuri Vedenpyhitys (Herran Kasteen juhla); 7. 1. klo 18. Vigilia; 14. 1. klo. 18. Vigilia; 15. 1. klo. 10. Liturgia; 21. 1. klo. 18. Vigilia. 22. 1. Liturgia.

LEPPÄVUIRAN RUKOUSHUONE Rinnetie 9
MARRASKUU 2005: 4. 11. klo 18. Vigilia; 5. 11. klo 9.30 Pieni vedenpyhitys ja Juhla-liturgia (Rukoushuoneen praasniekka); 13. 11. klo 10. Liturgia
JOUULUKUU 2005: 11. 12. klo 10. Liturgia; 24. 12. klo. 14. Suuri Ehtoopalvelus; 26. 12. klo 9. Liturgia
TAMMIKUU 2006: 8. 1. klo. 10. Liturgia;

SAVONLINNAN RUKOUSHUONE Erkonkatu 11
LOKAKUU 2005: 29. 10. klo. 18. Vigilia; 30. 10. klo 10. Liturgia
MARRASKUU 2005: 13. 11. klo 18. Akatistos – palvelus; 20. 11. klo 18. Vigilia; 21. 11. klo 9. Koululaisliturgia; 26. 11. klo 18. Vigilia; 27. 11. klo 10. Liturgia;
JOUULUKUU 2005: 5. 12. klo 18. Vigilia; 6. 12. klo 10. Liturgia ja itsenäisyyspäivän rukouspalvelus; 18. 12. klo 18. Akatistos – palvelus ; 24. 12. klo 14. Suuri Ehtoopalvelus; 25. 12. klo 9. Aamupalvelus ja Liturgia (Herramme Jeesuksen Kristuksen syntymän juhla)
TAMMIKUU 2006: 1. 1. klo. 10. Liturgia ja Uuden Vuoden rukouspalvelus, (Kristuksen ympärileikkauksen muisto, Basileos Suuren muisto); 5. 1. klo 18. Vigilia; 6. 1. klo 10. Liturgia ja Suuri Vedenpyhitys (Herran Kasteen juhla)

MUUALLASRK:N ALUEELLA:
LOKAKUU 2005: Heinävesi 23. 10. klo 10. Liturgia.
JOUULUKUU 2005: Kerimäki, ev.lut. Talvikirkko: 10. 12. klo 9. Liturgia

Sanotaan: Etsikää ensin Jumalan valtakuntaa. Se on: Ensimmäinen tulee kirkko ja sen liturginen elämä, vasta sitten kaikki muu.

PRISCILLA

Jyväskylän seurakunta (jatkoa sivulta 5)**NUORISOTOIMISTO TIEDOTTAA**

Keskiviikkoisin pienten iltakerho klo 18, torstaisin päiväkerho klo 10-12 ja torstaisin kerho varhaisnuorille klo 18.00. Sunnuntaikerho joka toinen sunnuntai, seuraava 30.10. Nuorten illat joka toinen maanantaina (parittomat viikot) klo 18.00. Lisäksi tarjolla retkiä, matkoja, tapahtumia. Lisätietoja halutessasi ota yhteys nuorisotoimistoon, p. 014-332 92 30. Myös kerhonoijaavia tarvitaan. Halukkaat voivat ilmoittautua Sir-kalle. Tervetuloa mukaan toimintaan ja toimimaan!

Ruusuja ja risuja

Jyväskylän kirkon eteisessä on palautelaatikko jonne toivotaan palautetta seurakuntalaisilta ja seurakunnan toimintaan osallistuvilta. Lappuihin voi kirjoittaa kehuja tai kriittistä palautetta tai uusia ideoita. Palautteita käytetään toiminnan kehittämiseen.

Kuopion seurakunta (jatkoa sivulta 8)**SÄVELHARTAUS**

Kuopion seurakunnan kuorojen yhteinen joulunajan sävelhartaus ke 14.12.2005 kello 18 Kuopion pyhän Nikolaoksen katedraalissa Tervehdyspuhe isä Timo Honkaselkä Tervetuloa! Ohjelma 8 euroa

HYVÄNTEKEVÄISYYS-KONSERTTI

la 10.12. klo 16.30
Kuopion seurakuntasalilla, Snellmaninkatu 8. Esiintyjät: Sirja Pohjanheimo-Vikla, sopraano; Cecilia Laakso, kitara. Konsertin kesto n. tunti, vapaa pääsy.

YÖKERHO**KUOPION**

PÄIVÄKERHOTILASSA
9.-10.12.2005
Yökerho on tarkoitettu kaikille yli 4-vuotiaille päivä- ja junnukerhoilaisille!
Yökerho alkaa pe klo 18 ja päättyy lauantaiamuna klo 10. Mukaan tarvitet makuupussin + alustan, peseytymisvälineet, yöpuvun, sisä- ja ulkovaatteet. Iltä- ja aamupala tulee kerhon puolesta. Kuljetuksesta jokainen huolehtii itse!! Illan aikana mukavaa yhdessä tekemistä ulkona ja sisällä leikkien. Mukaan voi ottaa, jos haluaa pientä naposteltavaa! Ilmoittautuminen to 24.11. mennessä osoitteeseen: kuopio.kerhot@ort.fi tai puhelimitse 017-2882303

TERVETULO!!!

Perjantai-illasta lauantaiamuun paikalla tutut ohjaajat eli Anniina ja Antti!!!

Kuopion ort. seurakunnan kerhojen yhteinen

PUUROJUHLA

sunnuntaina 11.12.2005 liturgian jälkeen (n. klo 11.30)
Seurakuntasalilla. Puurojuhla on samalla kerhojen syyskauden päätösjuhla!!!

KATEDRAALINUORISOKUORO käynnistyi sunnuntaina 9.10. klo 18.00
Jatkamme säännöllisiä harjoituksia **sunnuntaina 30.10. klo 18.00** seurakuntasalilla ja siitä eteenpäin **joka sunnuntai-iltana**. Kuoro osallistuu joulun sävelhartauteen 14.12. kirkossa ja vuodelle 2006 on luvassa mielenkiintoisia reissuja. Mukaan sopii uusia yli 13 vuotiaita laulajia!!!

KERHOT: Maanantaisin klo 10-11.30 perhekerho seurakunnan päiväkerhon tiloissa. Tiistaisin klo 9.00-11.30 Siilinjärven päiväkerho Keskiviikkoisin klo 9.00-11.30 ja 13.30-15.30 Kuopion päiväkerho
Torstaisin klo 9.00-11.30 Kuopion päiväkerho. Iltaisin: Parittoman viikon maanantaisin klo 18.00-19.00 Siilinjärven junnukerho. Joka tiistai klo 18.00-19.15 Kuopion junnukerho. Joka torstai klo 18.00-20.00 nuorten iltana

Terveisin Antti & Anniina seurakunnasta antti.rasanen@ort.fi, anniina.jauhainen@ort.fi, kuopio.kerhot@ort.fi P. (017) 2882303

MIKAELIN PRAASNIEKKA SUOLAHEDESSA

Maanantaina 7.11. klo 18 ehtoopalvelus tsasounalla, toimittaa piispa Arseni ja papisto.
Klo 18.45 litania Karjalaan jääneiden muistokivellä.
Klo 19.15 tsuajuilta ja praasniekkajuhla evl.seurakuntatalolla.
Tiistaina 8.11. klo 9.00 vedenpyhitys ja liturgia tsasounalla, toimittaa piispa Arseni ja papisto.
Tervetuloa mukaan!
Maanantaina kuljetus praasniekkaan lähtee Jyväskylästä, kirkon pihasta klo 17.00

JOULULAULU-TILAISUUS

juhlasalissa sunnuntaina 11.12. liturgian jälkeen.
Kanttori **Marja-Leena laulattaa tuttuja ja uusia joululauluja, Sirpa Toivonen säestää.**
Tervetuloa laulamaan!

TERVETULO
perinteiseen **NIKOLAOSJUHLAAMME** ti 6.12. Liturgia klo 10.
Palveluksen jälkeen **jouluinen puuroateria ja ohjelmaa juhlasalissa.**

Kuopion ortodoksinen seurakunta jakaa OPINTOAVUSTUKSIA

v. 2005-2006 yht. 1 680 euroa. Summa jaetaan Kuopion ortodoksiseen seurakuntaan kuuluville lukiolaisille hakemuksen perusteella. Vapaamuotoiset hakemukset, joissa tulee olla mukana todistus opiskelusta ja anottu avustussumma perusteltuna, **15.11. klo 12 mennessä** os: Kuopion ortodoksinen seurakunta, Snellmaninkatu 8, 70100 Kuopio *Seurakunnanpuolesta*

PYHÄN**NIKOLAOKSEN KATEDRAALIN NUORISOKUORO**

Sunnuntaisin kello 18 seurakuntasalilla
Kuoro on avoin kaikille yli 13 -vuotiaalle nuorille laulajille kirkkokuntaan ja uskontoon katsomatta Kuoron ohjelmisto koostuu pääasiassa ortodoksisesta kirkkomusiikista
Tavoitteena on tehdä kaunistä musiikkia hausassa porukassa, laulaa muutamissa jumalanpalveluksissa, esiintymisissä ja valmistella lähivuotina konserttimatka esimerkiksi ulkomaille
Kuoroa johtaa seurakunnan lapsi- ja nuorisotyöntekijä, kanttori Antti Räsänen.
Ota rohkeasti yhteyttä ja tule mukaan hienon harrastuksen pariin!!!
Terveisin: Antti Räsänen antti.rasanen@ort.fi 0500-572587 017-2882303

KSENIAPIIRI

Marraskuu:
ke 9.11. Ohjaaja Genneth Fissahaie, vuoden maahanmuuttajaksi valittu Eritreasta kotoisin oleva nainen kertoo. Laita kalenteriin: Valamon Kansanopistossa on seminaari 18.-20.11. aiheena "Nainen ja kirkko".
Joulukuu: ke 14.12. Kaikki halukkaat voivat osallistua kuorojen joulukonserttiin, joka alkaa klo 18 katedraalissa. Tilaisuuden avaa isä Timo Honkaselkä.
Tilaisuudet alkavat klo 18 Kuopion Pyhän Nikolaoksen katedraalissa jumalanpalveluksella.
Luento alkaa noin klo 18.30 seurakuntasalilla, Snellmaninkatu 8. Tammikuussa on suunnitteilla taas Valamon retki.

LÖYTYYKÖ**LAULAJIA SIILINJÄRVELTÄ?**

Seurakuntamme läntisen alueen kuoroharjoitukset ovat vuorotelleet Maaningan ja Pielaveden välillä, millä periaatteella jatkamme edelleenkin. Mikäli myös Siilinjärven alueelta löytyy tarpeeksi laulajia, voimme mahdollisesti aloittaa harjoitukset myös siellä.
Ota yhteyttä Eija-kanttoriin joko puhelimitse 050 4119845 tai sähköpostitse eija.honkaselka@ort.fi

Radio ja tv**Kirkko televisiossa**

26.12. Toisen joulupäivän hartaus, Joensuun pyhän Johannes Teologin kirkosta.

Kirkko radiossa

Su 23.10. Liturgia, klo 11-12.Joensuu, Ortodoksinen seminaari, Johannes Teologin kirkko. Su 6.11. Liturgia, klo 11-12.Oulu, Pyhän Kolminaisuuden katedraali. Su 20.11. Liturgia, klo 11-12.Tampere, Pyhän Nikolaoksen kirkko. Su 4.12. Liturgia, klo 11-12.Jyväskylä, Kristuksen ylönousemisen kirkko. Ti 6.12. Liturgia, klo 10-11.Joensuu, Pyhän Nikolaoksen kirkko. Su 18.12. Liturgia, klo 11-12. Vantaa, Kristuksen taivaaseen astumisen kirkko. La 24.12. Suuri ehtoopalvelus, klo 19.05-19.55. Kajaani, Kristuksen kirkastumisen kirkko. Su 25.12. Liturgia, klo 8.00-9.00.Kajaani, Kristuksen kirkastumisen kirkko. La 31.12. Uuden vuoden rukoushetki, klo 22.05-22.55. Mikkeli, Ylienkehi Mikaelin kirkko.

Aamuhartaudet:

26.11. Rovasti Veikko Purmonen, Helsinki.
17.12. Rovasti Viktor Poro-kara, Helsinki.
Iltahartaudet joka kuukauden kolmas tiistai
15.11. Rovasti Raimo Huttu, Espoo.

Julkaisija: Iisalmen, Jyväskylän, Kuopio, Mikkelin, Rautalammin ja Varkauden ortodoksiset seurakunnat.

Päätoimittaja:

Pia Valkonen
p. 050 5511 611,
pia.valkonen@ort.fi
Juhani Ahontie 5 c
73100 LAPINLAHTI

Toimituskunta:

Isä Elias Huurainen, Iisalmi
p. 0500 271 163
elias.huurainen@ort.fi

Sirkka Jaamalainen-Lönn,
Jyväskylä p. 0500 991 621
sirkka.jaamalainen-lonn@ort.fi

Leena Orro, Mikkeli
p. 040 5046 771
leena.orro@dnainternet.net

Timo Mäkirinta, Rautalampi
p. 0500 371 057
timo.makirinta@ort.fi

Martti Päivinen, Varkaus
p. 050 5992 692
varkaus@ort.fi

Lehteen tarkoitettu aineisto pyydetään jättämään seurakuntien virastoihin. Seuraava Solea ilmestyy viikolla 50. Aineistopäivä on 5.12.

Seurakuntien yhteystiedot voi lukea osoitteesta www.ort.fi, josta klikataan ensin kirkko palvelee ja sen jälkeen seurakunnat.

Yhteystiedot löytyvät myös Soleasta kunkin seurakunnan omalta sivulta.

Ilmoitushinta: 35 senttiä + alv./ppm. Väriä 5 euroa/väri.
Tilauhinta: 10 euroa/vuosi.
Lehti tulee seurakunnan jäsenille maksutta.
Paino: Painotalo Suomenmaa, PL 52, 90101 OULU
p. (08) 5370 011

Perinteiset MYYJÄJSET Kuopion ortodoksisen seurakuntasalissa Snellmaninkatu 8 la 10.12.2005 klo 11.00 alkaen
Myytävänä perinteisiä jouluveisunnaisia: piirakoita, kakkuja, pipareita, piikkuleipiä, pullaa ym. ym.
Tarjolla kakkia, arpajaiset Järjestää: Tiistaiseura Lähetystoimikunta Konevitsan Ystävät Venäläinen kerho ym. toimintapiirit

Perinteiset JOULUMYYJÄJSET Siilinjärven ortodoksisessa seurakuntasalissa to 8.12.2005 klo 12.00 alkaen
Myytävänä piirakoita ja perinteisiä jouluveisunnaisia Järjestää: Siilinjärven Tiistaiseura

JOULULAHJAKSI?
"Syrjäseudun kirkosta katedraaliksi – Kuopion Pyhän Nikolaoksen kirkon historiaa 1846-2000"
edelleen saatavana Kuopion ortod. seurakunnan kansliasta hintaan 35,00 euroa. Kirjaa voi tilata myös postin kautta, jolloin lisäämme hintaan postitus- ja käsittelykulut. Kanslian puh.no 017-2882 300 ma-pe klo 9-12 tai kuopio@ort.fi